

Asia: VN/11505/2020

Lausuntopyyntö toimeentulotukilain uudistamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Keliakialiitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Sosiaaliturvauudistus on mittava prosessi ja käsittelee laajasti Kelan sekä kunnan sosiaalitoimen rooleja ja toimintatapoja. Näissä asioissa yhdyimme Suomen sosiaali- ja terveys ry:n asiassa antamaan lausuntoon.

Keliakialiitto nostaa lisäksi esiin keliakiaa sairastavien kohtaamat ongelmat toimeentulotuen asiakkaina.

Keliakia on parantumaton autoimmuunisairaus, johon ei ole olemassa lääkehoitoa. Lääketieteellisten tutkimusten ja diagnoosin asettamisen jälkeen lääkäri määrää hoidoksi elinikäisen ehdottoman tarkan gluteenittoman erityisruokavalion. Tämä on keliakian ainoa hoitomuoto. Hoito vaatii jatkuvaa tarkkuutta sairastuneelta ja se on taloudellisesti kuormittava. Keliakian hoito kustantaa kuukaudessa noin 60 euroa eli yli 700 euroa vuodessa.

Nykyinen käytäntö asettaa keliakiaa sairastavat eriarvoiseen asemaan toimeentulotuen hakijoina sekä asuinpaikkakuntansa perusteella että suhteessa sairauksiin, joihin on olemassa reseptilääke. Keliakian erityisruokavaliohoidon kustannukset tulee rinnastaa yhdenvertaisesti reseptillä määrättyihin hoitoihin.

Valitettavan usein keliakiaa sairastava toimeentulotuen asiakas joutuu tilanteeseen, jossa keliakian hoitoon määrätty erityisruokavalio on rinnastettu perustoimeentulotukeen kuuluviin ruokamenoihin. Perustoimeentulotukeen sisältyvät ruokamenot ovat saman suuruiset kaikille hakijoille, eikä tuen saamiseksi edellytetä sairautta.

Tällä hetkellä jokainen kunta linjaa itsenäisesti, hyväksytäänkö keliakian hoidon aiheuttamat kustannukset täydentävässä toimeentulotuessa. Tämä asettaa ihmiset eriarvoiseen asemaan tuen saamisen osalta. Keliakian aiheuttamat kustannukset ovat jatkuva taloudellinen rasite asuinpaikasta riippumatta.

Korkein hallinto-oikeus on linjannut marraskuussa 2017 antamassaan päätöksessä (3535/2/15), että erityisruokavaliosta aiheutuvia kustannuksia on pidettävä erityismenoina ja huomioitava toimeentulotuesta annetun lain 7 c §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Keliakialiitto esittää, että uudistuksessa huomioidaan yllä kuvatun perusteella keliakiaa sairastavien tilanne. Lainsäädäntöä tulee muuttaa niin, että keliakiaa sairastavat toimeentulotuen hakijat eivät joudu eriarvoiseen asemaan suhteessa reseptillä määrättyihin lääkkeisiin tai asuinpaikan perusteella. Jotta tämä vääryys poistuisi edellyttää se muutoksen kirjausta toimeentulotuki lakiin.

Halve Minna
Keliakialiitto